

Klimata tehnoloģiju sadarbības padomes (KTSP) sanāksmes

PROTOKOLS

LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, Peldu iela 25, 101. telpa
Plkst.11:00 - 13:00

2012. gada 11.jūnijs

- 1. Sēdes atklāšana**, Didzis Palejs Klimata tehnoloģiju sadarbības padomes priekšsēdētājs
- 2. KPFI konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” pamatprasības**, Einārs Cilinskis, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs, Valdis Bisters Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Klimata politikas un tehnoloģiju departamenta direktors
- 3. Elektromobilitātes attīstības iespējas Latvijā**, Valdis Bisters Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Klimata politikas un tehnoloģiju departamenta direktors
- 4. Citi jautājumi**
  - **Nākamā KTSP sēde**

Sanāksmē piedalās :

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji:

Einārs Cilinskis, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs

Valdis Bisters, VARAM Klimata politikas un tehnoloģiju departamenta direktors

Klimata tehnoloģiju sadarbības padomes locekļi:

Didzis Palejs, biomasas asociācija „LATbio”

Arnis Bergs, BIMAB

Linda Zeltiņa, LATEA, KTSP priekšsēdētāja vietniece

Māris Sproga, LATEA

Paulis Barons, Latvijas Pašvaldību savienība

Juris Golunovs, Latvijas Nacionālā Ģeotermālā asociācija

Citi pārstāvji:

Edgars Vīgants, LSUA

1. Sēdes atklāšana

Sanāksmi atklāj KTSP priekšsēdētājs Didzis Palejs, aicinot klātesošos apstiprināt sēdes darba kārtību.

2. KPFI konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” pamatprasības.

Einārs Cilinskis informēja, ka KPFI konkursa „Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai” konkursa mērķis ir siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana nodrošinot pāreju no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, nomainot vai uzlabojot komersantu esošās ražošanas tehnoloģiskās iekārtas ar jaunām ražošanas tehnoloģiskām iekārtām, kā arī uzlabojot ražošanas ēku energoefektivitāti.

Konkursu tiek plānots organizēt II kārtās. Pirmajai kārtai atvēlētais kopējais KPFI finansējums 1,5 milj. LVL, un otrajai kārtai varētu būt 4 milj. lati.

Projekta iesniedzējs Latvijas Republikā reģistrēts komersants.

Vienam projektam pieejamais KPFI finansējums - 350 000 lati.

KPFI atbalsta intensitāte no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām:

65 % – sīkiem (mikro) un maziem komersantiem;

55 % – vidējiem komersantiem;

45 % – lielajiem komersantiem;

35 % – komersantiem, ja ir tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligāti iepērkamā elektroenerģijas apjoma veidā vai tiesības saņemt garantētu maksu par elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu, un šis lēmums nav atcelts vai zaudējis spēku.

Projektā atbalstāmas tieši ar ražošanas procesu saistītās ēkas:

- kurās pēdējos vismaz 2 (divus) gadus pirms projekta iesnieguma iesniegšanas atbildīgajā iestādē ir veikta saimnieciskā darbība;
- kuras klasificē kā rūpnieciskās ražošanas ēkas

Projekts var ietvert vienu vai vairākas aktivitātes, kuras paredzēts īstenot vairākās ēkās.

Konkursā atbalstāmās aktivitātes:

Papildus ieguldījumu veikšana vides aizsardzībā, kas ļauj ietaupīt enerģiju:

- ražošanas ēku energoefektivitāti paaugstinoši rekonstrukcijas vai vienkāršotās renovācijas darbi (*var īstenot tikai kopā ar kādu no citām aktivitātēm.*)
- energoefektivitāti paaugstinoši papildus ieguldījumi esošajās ražošanas tehnoloģiskajās iekārtās vai jaunu ražošanas tehnoloģisko iekārtu uzstādīšana, kuras tieši nodrošina ražošanas procesu ražošanas ēkās
- iekārtas un sistēmas efektīvai siltuma primārai un otrreizējai izmantošanai
- energoefektīva apgaismojuma uzstādīšana
- elektroapgādes vadības un kontroles sistēmu uzstādīšana

Papildus ieguldījumu veikšana atjaunojamo energoresursu izmantošanai:

- ❑ papildu ieguldījumi pārejai (tajā skaitā iepērkamā enerģijas apjoma samazināšana) no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz tehnoloģijām, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus, tai skaitā:
  - biomasu izmantojošas katlu iekārtas;
  - biomasu izmantojošas koģenerācijas stacijas;
  - energoavoti ar siltuma sūkņiem;
  - saules kolektori;
- ❑ biomasas tehnoloģiju, kuru kopējā uzstādītā siltuma jauda nepārsniedz 3 MW un biomasas koģenerācijas staciju, kuru kopējā uzstādītā siltuma jauda nepārsniedz 3 MW iegādes, piegādes, uzstādīšanas vai būvniecības un pieslēgšanas inženiertīkliem izmaksas;
- ❑ nomainot siltumenerģijas ražošanas tehnoloģijas, kopējā uzstādāmā siltuma jauda nedrīkst pārsniegt esošo siltumenerģijas ražošanas tehnoloģiju (kurās izmanto fosilos energoresursus) kopējo uzstādāmo siltuma jaudu, izņemot, ja plānotā uzstādāmā siltumenerģijas ražošanas tehnoloģija nenodrošina nepieciešamo siltumenerģijas apjomu tehnoloģiju efektivitātes dēļ vai arī siltumenerģijas apjomu, kādu projekta **iesnieguma** iesniedzējs ir iepircis no siltumenerģijas piegādātāja.

Linda Zeltiņa jautāja, vai projekta saimnieciskais izdevīgums tiks atrēķināts no attiecināmajām izmaksām?

Valdis Bisters atbildēja, ka tā ir nevienozīmīga situācija. Tiek iesniegts projekts un tā īstenošanas laikā tiek ietaupīts vairāk siltuma nekā sākumā tika plānots. Pašreiz nepieciešams rēķināt to minimālo ietaupījumu, kas norāda, ka virsizmaksas ir lielākas nekā iespējams komerciāli tās atmaksāt. Ja tas ir rentabls projekts, tad tam attiecīgi nav nepieciešams piešķirt valsts atbalsts. Šajā gadījumā valsts atbalsts tiek sniegts virsizmaksām. Tiek ieviestas normas augstākas nekā pamatprasības. Šis ir vides pamatatbalsts, kas finansē lielāku prasību ieviešanu uzņēmējam, ko nenodrošina tirgus.

Linda Zeltiņa norādīja, ka, tie projekta iesniedzēji, kas izmanto ilgstoši apgaismojumu šajā konkursā nekvalificējās, garā atmaksāšanās termiņa dēļ. Ražotnēm, kas ražo 24 stundas diennaktī, izmaksas par apgaismojumu atmaksājās pusotra gada laikā vai 2 gadus, savukārt, tās, kas izmanto apgaismojumu 4 vai 5 stundas atmaksāšanās laiks ir ilgāks.

Linda Zeltiņa norādīja, ka lielākie ražošanas uzņēmumi ir iekļauti ETS sarakstā un līdz ar to arī nevarēs kvalificēties šajā konkursā.

Valdis Bisters norādīja, ka, par šo jautājumu ar VARAM sazinājās arī SIA "Laku un krāsu rūpnīca" un ir tā, ka šis uzņēmums var piedalīties minētajā konkursā, ja neveic uzlabojumus ieviest siltumapgādes jomā, kurā ir kā konkrētais ETS operators sistēmas sarakstā. SIA "Laku un krāsu rūpnīca" plāno uzlabot ūdens otreizējo izmantošanu jeb recirkulāciju, un šis ir pilnīgi dažādas investīciju jomas.

Einārs Cilinskis norādīja, ka ļoti svarīgi ir saprast un izvērtēt par iespējam un laika grafikiem piedalīties konkursa I kārtā, jo nepieciešamības gadījumā ziemā VARAM nevarēs pagarināt projektu konkursa īstenošanas laiku.

Linda Zeltiņa jautāja, vai apgaismojumam arī ir nepieciešams veikt energoauditu? Būtu labi, ja šis jautājums no VARAM tiktu precizēts un konkretizēts.

Einārs Cilinskis norādīja, ka pēc būtības noteikumu projekta teksts netiks mainīts, jo tas ir saskaņots ar ministrijām.

3. Elektromobilitātes attīstības iespējas Latvijā.

Valdis Bisters informēja, ka autotransports sastāda 90% no kopējām transporta emisijām Latvijā. Latvijā SEG emisiju līmenis ne-ETS sektorā līdz 2020. gadam var palielināties par 17% no 2005. gada līmeņa (atbilstoši Eiropas Parlamenta un padomes lēmumam Nr.406/2009/EK). SEG emisijas transporta sektorā 2010.gadā bija 36.5% no ne-ETS sektora. Atbilstoši prognozēm SEG emisiju līmenis ne-ETS sektorā 2020.g. varētu palielināties līdz 23%.

Elektromobiļiem tirgus gatavība un komercializācija sākas aptuveni ar 2013.gadu un tā ieņems lielu vietu kopējā tirgū.

Kad Latvija sāk virzību uz elektromobiļu atbalstu rodas jautājums, vai ejam pareizā virzienā, vai vispār nepieciešams kaut ko darīt šajā sektorā.

Uz 2020. gadu varam aptuveni plānot zem 1% jauno elektromobiļu auto kopējā tirgū Latvijā.

Pagaidām par to ir grūti spriest, to, protams, rādīs laiks.

Galvenās piedāvātās kopumā uzlādes iespējas:

- Maiņstrāvas (AC) uzlāde
  - 3,7kW – uzlādes ilgums: 8h
  - 22kW – uzlādes ilgums: 1h
  - 43kW – uzlādes ilgums: 30min.
- Līdzstrāvas (DC) uzlāde
  - 50kW – uzlādes ilgums: 30min.

Kontaktligzdas un kontaktdakšas (Mennekes, Scame)

OCPP - Open charge point protocol

Priekšizpēte par uzlādes staciju izvietojumu Latvijā – atlasas pamatnosacījumi:

1. Attālums starp divām ātras uzlādes stacijām:

- 20-25 km starp divām stacijām;
- pilsētās ar iedzīvotāju skaitu virs 5000 cilv.

2. Vienas stacijas uzlādes vietu skaits:

- 1 vieta DC (50 kW, 120 A) + 1 vieta AC (3,7 kW, 16A, 230V un 11 kW, 16A, 400V) – mazās pilsētās;
- 2 vietas DC (100 kW, 2 x 120 A) + 2 vietas AC (11 kW, 16A, 400V, 22 kW, 32A, 400V) – lielās pilsētās, izņemot Rīgu;
- 4 vietas DC (200 kW, 4 x 120 A) + 4 vietas AC (11 kW, 16A, 400V, 22 kW, 32A, 400V) – Rīgā;

3. Izvietojums:

- degvielas uzpildes stacijās;
- pie lieliem tirdzniecības centriem;
- pie lieliem ceļiem;
- pilsētu centros;

4. Pieslēgums pie elektrotīkla:

- vietas, kur var pieslēgt ātrās uzlādes punktus ar min. izmaksām;

5. Zemesīpašumtiesības:

- vietas, kur ir nokārtotas zemes īpašumtiesības un ir zema īres maksa;

Valdis Bisters informēja, ka VARAM tiks organizēts KPFI konkurss „Siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana transporta sektorā – atbalsts elektromobiļu un to uzlādes infrastruktūras ieviešanai”.

Konkursa pamatnosacījumi:

- KPFI finansējums: 3 522 621 LVL, tai skaitā:
  - Elektromobiļu iegādei – 1 761 310 LVL;
  - Uzlādes infrastruktūras izveidei – 1 761 311 LVL.

Konkursa mērķis ir veicināt SEG emisiju samazināšanu, atbalstot elektromobiļu ieviešanu un to uzlādes infrastruktūras izveidošanu Latvijā.

Mērķgrupas: Latvijas Republikas tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona, Latvijas Republikā reģistrēts komersants vai fiziska persona.

Projektu īstenošanas termiņš: līdz 2013. gada 1. jūlijam.

Elektromobiļu iegādei pieejamais maks. KPFI finansējums:

- vienam elektromobilim – 13 000 LVL;
- tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādēm, atvasinātām publiskām personām – 390 000 LVL;
- komersantiem, kas izvēlas atbalstu saskaņā ar Komisijas regulu Nr. 800/2008 – 390 000 LVL;
- komersantiem, kas izvēlas atbalstu saskaņā ar Komisijas regulu Nr.1998/2006 – 200 000 EUR vai EUR 100 000 (uzņēmumiem, kas darbojas autotransporta nozarē) ekvivalents latos kopā ar attiecīgajā fiskālajā gadā un iepriekšējos divos fiskālajos gados piešķirto *de minimis* atbalstu;
- fiziskām personām – 13 000 LVL.

Uzlādes stacijas iegādei, montāžai un pieslēgumam pieejamais maks. KPFI finansējums:

- vienam projektu iesniegumam – 22 000 LVL.

Valdis Bisters aicināja vērst uzmanību uz konkursa definīciju, ka konkursa ietvaros **elektromobilis** ir jauns, rūpnieciski ražots M1 kategorijas vieglo pasažieru vai N1 kategorijas kravas transportlīdzeklis, kas pēc savas konstrukcijas kā vienīgo mehānisko dzinējspēku izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas un kura SEG emisijas ir 0 g/km- CO2 neitrāla elektrība.

Valdis Bisters informēja, ka pašlaik šī noteikumu projekta redakcijas tālākā virzība ir aizkavējusies, jo nepieciešams precizēt neskaidrību ar KOMBO standarta gatavību, par uzturēšanās izmaksām, kā arī nepieciešams saprast un precizēt ar portugāļiem kāds būs līguma termiņš par emisiju tiesību realizēšanu. Sākumā bija domāts centralizētais iepirkums uzpildes stacijām, bet konstatējām, ka diemžēl to nevaram pagūt paveikt, vienīgi izņēmumu gadījumā, ja portugāļi pagarinās emisiju tirdzniecības līguma termiņu, tad varētu atgriezties pie šīs idejas par centralizēto emisiju tirdzniecības līgumu.

4. Citi jautājumi.

Didzis Palejs ierosināja, ka katras organizācijas pārstāvis varētu nedaudz painformēt par aktualitātēm katrā konkrētajā nozarē, kuru šī organizācija pārstāv.

Paulis Barons informēja, ka uz doto brīdi ir pilnībā apturēta AER kvotu izsniegšanas process līdz pat 2016. gadam, kas nozīmē, ka līdz šim laikam nekas attiecīgajā nozarē, jo bez valsts atbalsta šīs konkrētās tehnoloģijas nav un nebūs „dzīvotspējīgas”. Pavisam nesen pie Ventspils Tārgalē tika atklāts jauns vēja parks.

Juris Golunovs informēja, ka iepriekšējā gadā Latvijas Nacionālā Ģeotermālā asociācija organizēja starptautisku konferenci „Ģeotermālo resursu izmantošanas iespējas Latvijas pašvaldību teritorijās”, kurā tika iezīmēts ģeotermālais potenciāls Latvijā. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānā līdz 2020.gadam ir jāuzbūvē ģeotermālā koģenerācijas stacija ar elektrisko jaudu 3 - 4 MW un siltuma jaudu 30 – 40 MW.

Arnis Bergs informēja, ka Bezizmešu mobilitātes atbalsta biedrības sezona iezīmējusies ar to, ka ir palielinājusies sabiedrības interese par elektrotransporta veidiem sākot ar elektriskajiem velosipēdiem. Biedrība organizē dažādus izglītojošos pasākumus, kā arī piedāvājām izmēģināt konkrētos transporta veidus.

Linda Zeltiņa informēja, ka šogad LED apgaismojuma nozarē ziņā ir liels progress, Frankfurtē aprīlī bija apgaismojuma izstāde, kas notiek reizi divos gados un aptver pilnīgi visus apgaismojuma veidus. Šajā nozarē ir vērojamas pieprasījuma kāpums un cenu izmaiņas.

Latvijā būtu jāpiestrādā pie ESCO kompāniju principa, jo šobrīd trūkst privātā publiskā partnerība aizliegums šīm ilgtermiņa finanšu saistībām.

Didzis Palejs informēja, ka pozitīvā ziņa ir tāda, ka Latvijā biomasas nozarē ir lēna, bet pastāvīga attīstība, jo tiek veidotas arvien jaunas biomasas stacijas.

Sēdes vadītājs

/Didzis Palejs /

Sēdes protokoliste

/Ilze Trušinska/